

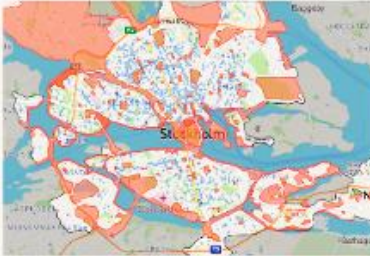

Nätverk Mikromobilitet, RT 4 2023-02-07, Åtgärder

Sammanställning av de initiativ som pågår i nätverket.

Parkering

Parkering är nyckelfrågan för branschens överlevnad. Finns det parkering och styrning till dessa, så kommer andra problem att lösas. Nödvändigt med hög tillgänglighet <150m => många platser. Om ej uppfyllt så bromsas branschen att bedriva verksamhet. Högre successrate om det finns märkning (målning, skyltar). Mer ordning.

Ny lag från 2022-09-01: Elsparkcyklar får bara parkeras i cykelställ eller vid anvisade uppställningsplatser. Kommunen kan utfärda undantag med lokal trafikföreskrift. Det innebär att tre olika modeller tillämpas i praktiken (VOI illustration):

3 olika parkeringsmodeller införs i svenska kommuner		
Friflytande parkering	Fasta parkeringsplatser	Hybrid-parkering
Precis som tidigare är parkering tillåten i hela staden, bortsett från enstaka förbjudna zoner. Användare förväntas följa Voi's parkeringsregler .	Parkering är endast tillåten i särskilda parkeringsplatser för elsparkcyklar, till exempel i cykelställ och målade ytor. Dessa är markerade i appen med en blå eller grön zon.	Hybrid mellan friflytande och fast parkering. I stadskärnan är parkering endast tillåten i särskilda parkeringsplatser för elsparkcyklar. I resten av staden är parkering fortsatt friflytande.
		
Göteborg och Västerås gör helt undantag från den nya lagstiftningen åtminstone till våren 2023.	Malmö, Stockholm och Uppsala är några av de kommuner som endast kommer tillåta parkering i särskilda platser från 1 september 2022.	Kommuner som Borås och Helsingborg gör delvis undantag genom att endast implementera fast parkering i stadens centrum.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Att börja jobba med stadens utrymmen som strategisk fråga varhelst man är i tankar och planering idag.
- Vana att samverka om utrymmen i staden och att samverka med näringsliv, börja arbeta ihop.
- En gemensam utvecklingsresa med tydligt satta målinriktningar.
I kommunerna involveras många då cykelparkeringen byggs ut. Dels att hitta ytor och att tillgodose andra verksamheter såsom underhåll. Att ta ytor från bilparkering till cykelparkering är politiskt känsligt i flertalet kommuner.

- Metodik för framtagande av förslag till uppställningsplatser på allmän platsmark
Ett gott exempel från Malmö:
[Malmö - Bilaga 3. Metodbeskrivning urval uppställningsplatser.pdf](#)
- Flera goda exempel på anordning och utmärkning av P-platser har visats upp vid tidigare Roundabordsmöten.
 - o **Stockholm** har hittat en modell med att använda ytor som inte används till parkering eller annan verksamhet i dag, ex 10 m vid korsningar.
[Parkering status Stockholm, RT Nätverk Mikromobilitet 2022-10-11.pdf](#)
 - o **Borås** – Har byggt ut parkeringar med ca 75 m mellanrum i centrum och undantag i ytterområden.
[Parkering status Malmö, RT Nätverk Mikromobilitet 2022-10-11.pdf](#)
 - o **Malmö** – Bygger mobilitetshagar med tre-sidig avgränsning. Skyddet tillverkas i egen smedja.
 - o **Uppsala** – Bygger ut kantstensparkering, även med att ta bort bilparkering.
- Samverkan med operatörerna kan ge över 90% efterlevnad.
Exempel DOTT i Paris och andra städer:
https://drive.google.com/file/d/1ddXPoHtk-iYOmZ-4iwhHTz9Mb4gEOcMY/view?usp=share_link
- När lagen infördes hade kommunerna tagit olika strategiskt val avseende undantag.
 - o Göteborg och Västerås gör undantag i hela kommunen.
 - o Borås och Helsingborg tillämpar hybridmodellen.
 - o Majoriteten gör ingen åtgärd eller skapar få p-platser jämfört med antalet befintliga elsparkcyklar.

Öppna frågor

- Majoriteten av kommunerna gör ingen åtgärd eller skapar få p-platser jämfört med antalet befintliga elsparkcyklar.
Uppföljning för att hitta rekommenderade nyckeltal.
Uppföljning vilka parkeringsmodell som tillämpas.
- P-övervakning och flyttning i praktiken och avgifter.
- Kommunens dispens får inte vara generell. Länsstyrelsen i Jönköping stoppat beslut i Jönköpings Kommun. Följs upp.
- Positionering – noggrannhet – får konsekvenser för styrning och förbud.

Avsiktsförklaring som verktyg

Bygger på att både kommun och operatörer vill utveckla mobilitetslösningar som är bra för alla. Avsiktsförklaring är ett gott verktyg som kan räcka ganska långt. Det behövs ändå något formellt i botten för att kommunicera vad som överenskommit.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Bygger på en positiv syn från både kommun och operatörer på mikromobilitet och positiv förväntan att alla vill skapa bra lösningar för alla.
- Bygger på att det finns lagom många operatörer som konkurrerar inom överenskomna former.
- Helsingborg har utvecklat samarbetet med operatörerna i flera steg med gott resultat. Version 3 är den senaste och kan vara mall för andra kommuner.
Tre företag på plats: Voi, Tier och Bolt (Lime och Bird medverkar inom samarbetet).
1000 -1500 elsparkcyklar i staden

[Avsiktsförklaring Helsingborg, RT Nätverk Mikromobilitet 2022-10-11.pdf](#)
[Avsiktsförklaring 3 mellan X och Helsingborgs stad 2022.pdf](#)

Öppna frågor

- Vilka kommuner tillämpar enbart Avsiktsförklaring som verktyg?
- Parkeringspatrullen som samordnare. Finansiering och drift?
- Frivillig begränsning av antalet fordon?
- Webbplattform för information om elsparkcyklar.

Markupplåtelse som verktyg

Att ordningslagen är tillämplig på uthyrning av elsparkcyklar har prövats rättsligt. Avgifter kan tas ut. Operatörer utan tillstånd kan stängas ute.

Polisen utfärdar tillstånd enligt ordningslagen och övervakar att det följs. Kommunen kan ställa krav i villkorsbilaga.

Kommuner kan använda markupplåtelse och kostnadsfördelningar kring det som ett verktyg för kommuner att samverka med branschen. Kraftfullare än enbart Avsiktsförklaring.

Det behövs tydlighet i vad som gäller utifrån befintligt regelverk och harmonisering av arbetssätt.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Vana att samverka om utrymmen i staden och att samverka med näringsliv, börja arbeta ihop.
- Stockholm har utvecklat villkorsbilaga till polistillstånd enligt Ordningenslagen.
[Villkorsbilaga Stockholm FFE 2022.pdf](#)

Öppna frågor

- Prissättning?
- Harmonisering av polisens tillämpning.
- Styrning av maxantal och fördelning på operatörer.

Upphandling som verktyg

Internationellt är det en tydlig trend att använda upphandling som verktyg för kommuner att samverka med branschen. Kraftfullare men inte lika flexibelt.

Oklart rättsläge i Sverige om operatörer kan stängas ut vid upphandling enligt LoU eller LUK.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Oslo är ett gott exempel presenterat på RT1 av TÖI:
https://docs.google.com/presentation/d/10bfg2oPBgDGN7OrCBLXDJDGgIEKO-AET/edit?usp=share_link&oid=106869138950565681683&rtpof=true&sd=true
- VOI är en av flera operatörer som vill ha upphandling. Från RT3:
[Inspel Upphandling från Voi, RT Nätverk Mikromobilitet 2022-10-11.pdf](#)
- Gävle var först med upphandling enligt LUK. Upphandling av hyrcykelsystem, med både elsparkcyklar och elcyklar, på två år med start våren 2023 men option på två år till.

<https://www.gavle.se/bygga-trafik-och-miljo/gavle-kommun-genomfor-sveriges-forsta-upphandling-av-ett-hyrcykelsystem-2/>

Öppna frågor

- Trafikutskottet tittar på ändrad lagstiftning. Ev ändra kommunala regelverket om kommunen skall hålla på med det om det finns en marknad - jurister frågat.
- Kan operatörer stängas ute?
- En upphandlingsmodell som är flexibel.

KPI:er och styrning

Ett visionsinriktat arbete med högre mål lyfts av samtliga som en bra idé och att utveckla KPI:er tillsammans för att utvärdera/styra mot det.

- Att övervaka användning och incidenter med elsparkcyklar
- Att analysera resdata för ökad kunskap om elsparkcyklarnas användning och möjliga roll i transportsystemet. Uppföljning nyttjandegrader, körsträckor etc.
- Att skapa, publicera och upprätthålla regler och begränsningar för elsparkcyklar i det offentliga rummet.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Standarden Mobile Data Specification (MDS) är lämplig för att uttrycka regler, följa upp att reglerna efterlevs och planera infrastruktur.
RISE skrev rapport 2022 och presenterade på RT1
bit.ly/mds-sverige
- Vianova, VOI Stockholm och Göteborg har genomfört projekt inom Drive Sweden 2020-2022. Många praktiska erfarenheter.
- Vianova har publicerat flera rapporter och whitepapers med rekommendationer och goda exempel internationellt. Presentation på RT1.

Öppna frågor

- Kan vi hitta ett första set av KPI:er som följs upp i flera kommuner.
- Metodik för kvalitetssäkring av levererade data.

Process regeländringar

Dialog och process mellan kommunen och operatörer före regelförändringar så att affärskonsekvenser kan inkluderas i beslutet. Gäller speciellt KPI.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Helsingborg....
-

Öppna frågor

- ?

Trafiksäkerhet

Åtgärder för regelefterlevnad och allmänna normer.
Ta fram vilken data och hur får fatt i den.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Helsingborg...
-

Öppna frågor

- Statistik då STRADA inte fångar allt.
- Folksam följer upp olycksstatistik från andra källor än STRADA.
- Chalmers/SAFER har forskningsprojekt tillsammans ex VOI.
- Vianova har DS-projekt med Helsingborg. Olika datakällor för trafiksäkerhet.

Arbetsätt och andra mobilitetstjänster

Tillämpning av arbetsätt och metodik för andra mobilitetstjänster med delade fordon.
Vi behöver nya arbetsätt – ramverk istället för planering.
Samarbete med kollektivtrafiken (RKMer och operatörer) för att skapa helhetslösningar.
Kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

-
-

Öppna frågor

- K2 driver Rådslaget, samverkan för framtidens kollektiva mobilitet för hållbart resande.
<https://www.radslaget.se/>

Politikens styrning

Utmaningar om ansvarsfördelning "Vad" och "Hur" lyfts. Ett arbete med centrala strategier som politiken beslutar om för att skapa ett ramverk som tjänsteorganisationerna kan jobba vidare på.
Det påpekas också att en politisk följsamhet är viktigt och att politiskt intresse kan snabba på arbetet. En uppföljning om hur de här två aspekterna kan kombineras kan vara ett intressant uppföljningsområde.

- Att ge politiskt mandat utifrån en strategi med ramverk
- Politisk trygghet så att politiken kan stå emot påtryckningar om personligt ansvar vid olyckor och incidenter som uppmärksammas i media.
- Ett gemensamt ägandeskap så att förvaltningar kan nyttja den snabbhet i beslut som politiken har möjlighet till när det behövs.

Allmänna framgångsfaktorer och goda exempel

- Helsingborg och Borås lyfts fram som goda exempel. Politiken beslutar om VAD och förvaltningen driver HUR. Resultatet i lösningar tillsammans med näringen.

- En visionär och drivande politiker kan skapa handlingskraft. I Stockholm var kommunalrådet Daniel Helldén (MP) personligt drivande för mikromobilitet under åren 2019-2022.
- Malmö har ett gott exempel och nämndbeslut med uppgift till förvaltningen:
[Malmö - Rapport - Nämnduppdrag maxantal och designerade platser.pdf](#)

Öppna frågor

- Ryms Helsingborgs och Borås arbete under en upphandling?
- Kan man vara värderingsutvecklande osv efter att parter vunnit en upphandling?
- Kostnader och utrymme i förvaltningsbudget, förberedelse?
- Syn på totalbudget och kostnader, ser kommunen besparingar i andra områden genom det här arbetssättet?
- Ingen diskussion med Trafikutskottet om delade fordonsflottor i framtidens mobilitet.
- Svårt att locka politiker till rundabordsmöten.